

і перекладача-самоука, виявилось вписаним у літературний процес кінця XIX – початку XX століття.

Ключові слова: вірш, «Кобзар», перекладач, поетичність.

Borbuniuk V., PhD, docent

Kharkiv State Academy of design and arts, Kharkiv

«THE CHOICE OF SHEVCHENKO POETRY ATTESTS TO YOUR...»:

I. BELOUSOV – TRANSLATOR «KOBZAR» T. SHEVCHENKO

The article describes translation activities heritage of I. Belousov connected with creativity of Taras Shevchenko. It has been shown that I. Belousov began his career as an enthusiast who published and distributed “Kobzar” by his own means. Thanks to the perseverance of the novice translator, his books were in the personal libraries of A. Chekhov and I. Bunin, thus famous writers unwillingly became the reviewers of his first translations, as evidenced by their letters. Last but not least, thanks to this fact name I. Belousov, poet and self-taught-translator, turned out to be a significant participant of the literary process of the late XIX-early XX century.

Key words: “Kobzar”, poetry, poem, translator.

УДК 398(477)"09/19" : 32

Кобелецька О. І., доцент

НПУ імені М. П. Драгоманова, Київ

ІЛЮСТРАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ НАРОДУ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРИ КІНЦЯ 10-Х – ПОЧ. 20-Х РР. XX СТ.

В публікації головна увага звернена на визначення проблематики та особливості її художньої реалізації в українському жартівливому вокальному фольклорі 1917-1921 років. Аналізується жанрова природа творів, їх художня специфіка, соціально-політичний характер та викривальний зміст, який таврує всю більшовицьку систему вже від початку її примусового насадження.

Ключові слова: жанр, проблеми, персонажі, композиція.

Фольклор завжди був художнім відзеркаленням ментальності, переживань, дум і мрій кожного народу, а також художньої реалізацією його ставлення до реальних подій і явищ культурно-політичного соціуму кожної історичної доби. Часи утвердження нової суспільно-економічної формації в Україні кінця 10-х – поч. 20-х років XX ст. не були винятком. Протягом 1917 – 1920 років Україна намагалася в черговий раз вибороти свою незалежність. В період двовладдя (Київ-Харків) Центральна Рада (березень 1917 – квітень 1918), Гетьманат (з 29 квітня по 14 грудня 1918), Директорія (14 грудня 1918 – 10 листопада 1920) виборювали у більшовицької влади право нашого народу на самостійність. (Тут і далі підкреслення наше – О. К.) У 1919–1920 рр. революційні змагання трансформувалися у збройну боротьбу за владу в Україні. Двічі за ці роки

© Кобелецька О. І., 2016

радянська влада в Україні терпіла поразку (не допомогло навіть запровадження у 1919 році політики «воєнного комунізму»), і лише в листопаді 1920 р. більшовики здобули її остаточно. Українська революція закінчилася, але національна визвольна ідея залишалася живучою і надалі.

А оскільки в добу історико-політичних та суспільно-економічних катаклізмів художнє слово проявляє себе у найбільш активно-мобільних жанрах, то в усній народній творчості означеної доби такими жанрами стали частівки та жартівливі переробки відомих пісенних текстів. 1918-20 – роки найбільшого розповсюдження частівок та жартівливих пісень.

Пісенний фольклор – цей активний, живий організм – чутливо реагував на всі порухи тодішнього життя. Найбільш популярними були частівки (на мотиви «Яблочка» та ін.). Окрім того підставлялися тексти на музику відомих пісень («Ще не вмерла Україна», «Інтернаціонал», «І шумить, і гуде...», «Ой, на горі та жінці жнуть...», «Не пора, не пора...», «Січ іде», «Лугом іду», «Ой, у полі жито», «Ой по конях сіли хлопці вою здобувати» – на мотив «Засвітали козаченьки», «Варшавянка» тощо).

Тематика була переважно політичного та соціального характеру: Деникінщина, Центральна Рада (Грушевський), Петлюрівщина (Директорія), Гетьманщина (Скоропадський), Григоріївці, Махновщина, польський наступ, характеризувалась діяльність радянської влади (доба розкуркулення, контрибуції, політично-ідейне роздоріжжя, податки, соляна монополія, спекуляція тощо), навіть різноманітні комбінації опису сімейного побуту слугували для вираження партійної дисгармонії, про різнокласовість якої пізніше напише у романі «Вершники» Ю. Яновський .

Характер викладу у цьому пісенному матеріалі здійснювався за принципом фіксування реальних подій та ситуацій з моментальним вираженням ставлення до них – від злоронічного скепсису до зневажливого, безпощадного таврування як влади, так і її різних представників. Різноманітними були і мовно-стильові аспекти (мови – українська, російська, суржик україно-російський; скрізь спостерігаються жаргонізми, просторіччя тощо), які допомагають визначити регіональне походження текстів, а в окремих випадках і їх соціально-політичну орієнтацію.

Першими «збирачами» найяскравіших фольклорних надбань тої доби були насамперед представники організації селянських письменників «Плуг». Із 1917 по 1921 роки записував фольклорні перлини Іван Звигольський (Полтава та Полтавщина, включаючи Лубни); протягом 1920-21 рр. чимало записів зробив Ів. Шевченко, охоплюючи регіони Черкащини та Чигирини, Катеринославщини, Чернігівщини, Правобережжя; в ці ж часи Гр. Епик занотовував народну творчість у Катеринославі та по всьому регіону; Теодор Гавриленко збирав зразки по селах причорноморського узбережжя та Миколаївщини; записи здійснювалися на Херсонщині та Одещині, в загоні григор'івців на півдні, славнозвісного отамана Хмари у Холоднім Яру тощо; сам папаша Пилипенко збирав по Київщині різноваріантні осучаснені зразки текстів «Інтернаціоналу» (включаючи так званий «Бандитський інтернаціонал»). До першої спроби узагальненого огляду цих матеріалів ще на початку 1924 року вдався полтавський «плужанин» Іван Капустянський – літературознавець, бібліограф та фольклорист, який намагався «збалансувати», якимось врівноважити зібраний матеріал із прикладами пробільшовицьки налаштованих зразків (у деяких простежувалось явно літературне,

«замовне» походження), але спроба виявилась мало спроможною. Сам же ентузіаст, який надалі виступав ще й за вільний розвиток української культури, зрештою у 1934 р. був заарештований і розстріляний у 1939 р. Надалі, на наш погляд, не випадково яскрава сторінка фольклорної вокально-сміхової культури українського народу на багато десятиліть була свідомо забута, «загублена» в трясині «соціалістичного реалізму».

Вищеокреслена географія походження жарівливих частівок та пісень свідчить, що вже перші роки здійснення революційного перевороту та громадянської війни знайшли своє художнє віддзеркалення по всім регіонам української землі. Окрім того, переважна більшість різних за місцями виникнення зразків ріднить тематична та ідеологічна спільність.

Наприклад, процес переходу від одної формації до другої одразу був охарактеризований такими частівками (тут і далі виділення наше – О.К.):

Как бил Миколаша-дурачок, Настала комуна,
Бил хунт хлеба п'ятачок; Розділа й розбула;

Звернімо увагу – замість зменшувально-зневажливого суфіксу – **к** – живається суфікс – **ш-**, який разом із суфіксом – **ок** – надає тексту частівки елементу елегійного смутку – ніби жалю за втраченим.

Как настала Україна, А когда настал Совет,
Стало хлеба хунт полтіна; Стало хлеба совсем нет. (Г)

Другий варіант звучав так:

Як був у нас Микола-дурачок, А тепер комуністи,
Було хліба хунт п'ятачок; Нема чого їсти. (Г)

В цьому катрені використаний ув перших двох рядках суфікс – **ок** – виконує ще й функцію посилення суспільно-економічного протиставлення двох систем.

Два схожих тексти, один з яких записаний Т. Гавриленком на селах чорноморського узбережжя, а другий в Миколаєві, свідчать, що в обох варіантах цар згадується з не дуже почесним означенням-прикладкою. А проте, бачимо, що співставлення двох режимів не на користь більшовицькому, скептично-негативне ставлення до сучасності абсолютно ідентичне для обох регіонів.

При цьому в текстах деяких частівок звучать співчутливі ноти стосовно становища саме селян, для яких часи революції, громадянської війни та першої хвилі голоду у підрадянському просторі стають причинами занепаду і шляху до знищення:

Раніш були мужички А тепер – позгинались,
Хліборобчики; Як горобчики. (Г)

Елемент співпереживання виконавців із становищем хліборобів посилюється в цій частівці використанням специфічних зменшувальних суфіксів. Своєрідність суфіксального звукопису надає частівці підкреслено-елегійного смутку щодо долі українських сільських трударів, а завдяки композиції досягається ще й аспект своєрідної висхідної алітераційної градації: мужички – хліборобчики – як горобчики (**чк** – **чик** – **чик**).

При цьому інколи впадає в око, що доба голоду та руїни викликає у народі ставлення до радянської влади як до ідентичної всім іншим (в даному випадку – любій атаманській банді, як їх називали), а до більшовиків, які любими методами її встановлюють, на рівні душоубів та тюремщиків:

Як був цар та цариця, Де не заглянь, то самі **атамани**,
То їли ми книші й паляниці, **Комітетчики** і вагагарі,
А як настали совети, – Де не заглянь – **душогубці, тюремщики.**

Неможливо не відчутти неприховану зневагу до більшовицького душогубства, перед яким тьмяніють навіть попередні часи. Доба царату в цьому тексті вимальовується мало не раєм в порівнянні із «советами».

В часи двовладдя в Україні про **Центральну Раду**, як підмічали фольклористи початку 20-х, в народі співали чи не найменше, відтворюючи у фольклорних куплетах переважно дотичні до її діяльності події. В пісенних текстах на цю тему відобразився насамперед неприйнятний народом аспект діяльності того уряду – прихід чужинців, тим більше, що це суперечило проголошеним державним гаслам. Скажімо, в одній із частівок звучить жартівливо-загрозливе:

А під мостом риба з хвостом, Утікайте, москалі,
А на мості раки; Бо йдуть австріяки.
А поряд читаємо іншу, далеку від схвалення характеристику:
Україна вільною считалась, **Чужой** власті
С самостійністю своєю, Подчинялась...

Коли ж наступає доба Гетьманщини, яка в частівках відображена трохи більше, текст вище наведеної частівки одразу переінакшується на користь Скоропадського як представника влади, яку народ сприймає позитивно:

Україна всей страной Скоропадського законам
Вільною считалась; Вона подчинялась.

Наразі маємо варіативність одного тексту, зміни в якому відбулися у зв'язку із историко-політичними пертурбаціями – ця фактична заміна одних слів іншими демонструє насамперед зміни ідеологічних характеристик у народному світогляді. Принагідно привертає увагу один із варіантів своєрідного застереження новим правлячим колам щодо тяжіння їх до чужих штиків:

Україно молодая, До Берліна доберьошся,
Куда котішся, – Не воротішся.

Один із українських варіантів «Яблучка» складений григор'івцями (До речі, не дивлячись на російсько-український суржик, чисто український вигук «Ох» підкреслює територіальне походження цієї частівки.)

Ох, яблучко, А ізійть тебя
Українськое, Рило свинськое

був не менш драгівливим за низку частівок доби Директорії, у яких відчувається прихильність уже до **петлюрівців** і ворожість до **всього** радянського і які звучали так:

Приїхали гайдамаки У Києві дощ іде,
Із Петлюрою, А в Полтаві слизько;
Всім забігали мурашки Гей, тікайте, комуністи,
Поза шкурую. Бо **Петлюра** близько. (інший варіант – **Денікін**)
Гей, советская власть
Нос повесіла;
Как Петлюра прішол –
Стало весело.

Бо Махно вже близько.

Неприхована ворожість народу до всього радянського класифікується насамперед, як боротьба за свою свободу, яку очолює «батько» Махно.

А от інший варіант чисто російськомовної частівки із різко протилежним значенням аж ніяк не схожий на спонтанну народну творчість. Од нього тхне книжним походженням і політичною замовленістю:

Махну я желаю	Чтоб надел на шею он
За его сноровку,	Толстую веревку.

Заміна слова чи словосполучення надає варіативності звучання частівочного катрену, може або вкорені змінити її зміст на протилежний, або взагалі зробити його зовсім іншим. Згадаймо, наприклад, записаний на Миколаївщині текст:

А в городі дощ іде	Утікайте, комуністи,
А в Жидівські слизько;	Бо Денікін близько,
якому був протиставлений протилежний за змістом варіант:	
Я на бочке сижу,	Утікайте, денікінці,
А под бочкой слизько;	Бо комуна близько.

Та найчастіше у частівках залишається чи фольклорний паралелізм, чи перший рядок як своєрідний зачин, а далі – протиставлення. Ось, скажімо, як зреагував народ на оголошення соляної монополії:

Ой, яблочко,	А советская власть
Малосольное;	Малохольная.

Принагідно зауважимо, що на час написання вказує ще й досить поширене і на Харківщині, де був записаний цей текст, і на Київщині улюблене слівце «малохольний» – в значенні ненормальний, неадекватний.

Заміна слів, переінакшений фразеологізм («лопатою гребти») – і ще один катрен «Яблучка» набуває узагальноюючого викривально-політичного значення:

Ох, яблочко,	Подай деньги на лопату
В революцію;	В контрибуцію.

Для фольклорної творчості кінця 10-х – початку 20-х років найхарактернішою ознакою була своєрідна «прив'язка» насамперед до більшовицької влади та характеру її дій. Це знайшло реалізацію в самих різних побутових темах. Скажімо, тема мішочників, характерного явища тих часів, представлена у частівках такими варіаціями:

а) частівками типу:

1. Я на полке сижу	2. Спекулянт, спекулянт,
Ножки свесила;	Чего задаешся;
Два раза провезла,	Два раза провезеш,
Стала весела.	Третий попадешся.

Третій куплет – стає ніби своєрідним підсумком із далеко не побутовим значенням:

3. Спекулянт, спекулянт,
Спекулирует;
А советская власть
Реквизирует;

б) на мотив «Варшавянки» («Смело, товарищи, в ногу»), текст якого специфічно обіграний. Відомий куплет «Вышли мы все из народа –

Повстаньте, братця спекулянти,
Товар уже давно готов... і т.д.

Головна ж ідейна тенденція у переважній більшості таких текстів була спрямована на викриття та різкий осуд аморальності нової влади не всіх рівнях її життя та діяльності. Ось, припустимо поширена в радянському Харкові 1919-1920 років частівка про тодішнього «депутата»:

Мой миленький в совете заседает, Буржуев грабит, убивает,
Он социальный депутат; Он носит **шпалер** (револьвер) и **мандат**.

В народному розумінні мародерство та вбивство – найперші ознаки нового урядовця. Тож не дивно, що народ-сміхотворець умудрився скласти навіть частівку, яка дуже нагадує голосіння померлого пана у поезії К. Транквіліона-Ставровецького («Лікарство розкошником того світу...» – ХУП ст.). тільки тут перед нами живий «штрафник». Служба в Червоній Армії була развеселим життям, про яке він так шкодує:

Гей, яблочко, Не сидеть уж мне в совете,
Куда котишься, В красной гвардии;
Жизнь моя развесьола Притянут меня к ответу
Не воротиться. В калигардию.

Уж **не пить** мне денатурки
И спиртовочки,
Не стрелять мне больше сдуру
Да с винтовочки.

Зрозуміло, що таке «оплакування» развеселого життя є саме народною оцінкою діяльності представника нової влади. Тож цілком закономірно була поява і таких узагальнюючих за значенням частівок, як ось частівка-антитеза, означена прийомом самохарактеристики:

Не дивіться, братани, Мужики нароблять хліба,
Що ми комуністи; А ми будем їсти.
Або варіант фольклорного паралелізму:
Ой, яблочко А советская власть
Наливается; **Наживается.**

Коли григоріївці брали Кремінчук, їхній варіант тексту пісні «Ще не вмерла Україна» відтворив все ставлення народу до совдепівських політичних сил та розуміння загрози, яка йде від них для України:

Ще не вмерла Україна,
Але може вмерти,
Бо сама її комуна
Привела до смерти.

Наведені приклади художньої реалізації суспільно-політичної реакції народу, які проявлялися по всій територіальній площині України, були достатньо відчутним дисонансом для правлячих кіл нової економічної формації, підривали її щойно створені основи. Більшовики прекрасно розуміли суть і значення думки, яку сповідали не випадково пізніше відмічені «буржуазно-націоналістичним» тавром представники об'єднання «Музагет» (1919-1920), стверджуючи, що ніяка ідеологія не в силі перейти до практичного життя без мистецького її доповнення. Тож на противагу наведеним вище

зразкам вітчизняної колективної творчості нагально з'явилися видання різноманітних збірників із політично-замовленими текстами. Так, наприклад, були видані такі пропагандистські збірники: **1.** «Красная тальянка». Избранние деревенские частушки. Составил А. Жаров. Изд-во «Молодая Гвардия». М. **1923**; **2.** «Красная гармоника». Комсомольский песенник. Составил Юфко, Байтельский, И. Микитенко, И. Вершинин. Изд-во Одесского Губкома КСМ. Одесса, **1923**; **3.** Збірник «Кр. Арм.» X, **1923**; **4.** Василий Князев. Современние частушки 1917-1922. госуд. Изд-во М. – ПГ. **1924**, 76 с.; **5.** Багато таких політично зорієнтованих текстів друкувалося в полт. часописі КСМ «Червоний Юнак», харківському «Молодому селі» тощо.

Саме такий політично-мистецький пресінг мав на увазі і Остап Вишня, вибудовуючи у п'єсі «Вячеслав» (1931 р.) мозаїчну панораму суспільства, основою якого є неприховане зомбування населення «від мала до велика» насамперед за принципами вульгарного соціологізаторства з явними ознаками політичного терору, який з таким запалом був оспіваний ще у «Червоному заспіві» В. Чумака. У комедії цей процес політичного «щеплення» підкреслюється навіть через пісенні тексти – від образу юної **армії** труда з «Пісні комсомольців» П. Тичини, написаній ще 1923 року, до фрази «**І спокій** принесем На гострених **мечах**» із пісні В. Поліщука «Юнацький марш» (до речі, присвяченій автором школі червоних старшин), який виконує хор **ж о в т е н я т**.

Тільки от «заковика» – спів примусовий (на демонстраціях, в армії та воєнні школах, дитячих закладах, радіопередачах тощо) не перекривав співу душі українського народу-сміхотворця. Чи не була це, хай невеличка, але вагома і дуже кусюча для влади, ще одна із причин ненависті до народу, який, доведений до канібалізму вже в першій голодомор **1921-23** рр. співав про все, що думав з цього приводу, сміючись своїм ворогам у вічі. Вся Україна зневажала радянський режим і зі злого іронією сміялася над ним.

Чи не з тієї причини саме ця частина народної колективної творчості на багато десятиліть була «загублена» фольклористами підрадянського простору в надії, що частівки-одноденки забудуться, щезнуть, а разом з ними розвіється і недобра пам'ять українців про чорні часи переходу до совдепівського життя-буття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приватні архіви з бібліотеки І.К. Микитенка.

Кобелецкая О. И., доцент

НПУ імені М. П. Драгоманова, Київ

ИЛЛЮСТРАЦИЯ ПОЛИТИЧЕСКИХ ВЗГЛЯДОВ НАРОДА В УКРАИНСКОМ ФОЛЬКЛОРЕ КОНЦА 10-Х – НАЧ. 20-Х ГГ. XX СТ.

В публикации основное внимание уделяется определению проблематики и особенности ее художественной реализации в украинском шуточном вокальном фольклоре 1917-1921 годов. Анализируется жанровая природа произведений, их художественная специфика, социально-политический характер и разоблачающее содержание, клеймящие всю большевицкую систему уже с начала ее принудительного насаждения.

Ключевые слова: жанр, проблемы, персонаж и композиция.

Kobeletska O.

ILLUSTRATION OF THE PEOPLE'S POLITICAL VIEWS IN UKRAINIAN FOLKLORE THE END OF 10TH – 20TH OF XX CENTURY

This publication focus drawn to determine the problems and peculiarities of its artistic realization in Ukrainian vocal comic folklore of 1917 – 1921. The genre nature of work, their primary specific, the social political trend, reviling the ideas, which blame the Bolshevik system from the beginning of its violent implementation, is analyzed in this publication.

Keywords: genre, problems, characters, composition.

УДК 811.82 (Підмогильний)

Осьмак Н., канд. філол. наук, професор

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ

Кирицька В., магістрант

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ МАСКУЛІННОСТІ У РОМАНІ «МІСТО» ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО

У статті характеризуються основні риси українського модернізму початку 20-х років, з однією з найвизначніших його характеристик – урбанізмом, що спричинив до появи і функціонування в українській літературі маскулінного дискурсу, тенденції розвитку якого засвідчили зародження нової філософії життя.

Ключові слова: роман, маскулінність, жінка, Степан Радченко, письменник.

Роман «Місто» Валер'яна Підмогильного – це «найчоловічіший» текст, створений чи ненайвідвертішим чоловіком цілої історії українського письменництва. Головний чоловічий образ у романі є прикладом досить характерної і водночас неприхованої соціально-психологічної моделі маскулінності, відповідно до якої буде свої принципи життя Степан Радченко. Маскулінність як основна категорія гендерності, що поряд із фемінністю може виражати гендерну ідентичність людини, водночас є соціальною категорією, що коригує особистісні характеристики, зовнішність, поведінку, одяг, захоплення, інтереси, професійні заняття, освітні спеціальності, сексуальні та міжособистісні стосунки чоловіків і жінок.

У творчості Валер'яна Підмогильного сексуальність відіграє надзвичайно важливу роль. Його герої часто мають амбівалентну натуру, яка складається з людського і тваринного начал, тому у творах прозаїка часто виникають конфлікти між розумом і тілом, в основному це стосується чоловічих образів. Маскулінна сексуальність часто виявляється загрозливою і руйнівною для протилежної статі. Вона виключає кохання і базується переважно на фізичному потязі. Гармонія ж цієї амбівалентної природи можлива лише для жінок, які здатні поєднувати високі почуття з низькими інстинктами, що дає змогу контролювати їхні сексуальні пориви. У прозаїка чоловіки не просто репрезентують нездатність досягнення цієї гармонії, а й несуть пряму загрозу для неї.

© *Осьмак Н., Кирицька В., 2016*

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Видавничий дім Дмитра Бураго

Наукове видання

«**МОВА І КУЛЬТУРА**»

Випуск 18

Том V (180)

Київ
2016

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Издательский дом Дмитрия Бурого

Научное издание

«ЯЗЫК И КУЛЬТУРА»

Выпуск 18

Том V (180)

Киев
2016

М 74 МОВА І КУЛЬТУРА. (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. – Вип. 18. – Т. V (180). – 488 с.

Наукове видання «Мова і культура» засноване у 1992 році

Видання зареєстроване Міністерством юстиції України.
Свідоцтво КВ № 12056-927ПП від 4.12.2006 р.

Затверджено постановою президії ВАК України
від 18 листопада 2009 р. № 1-05/5

Засновники:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Видавничий дім Дмитра Бураго

Видається за рішенням Вченої ради Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 19.02.2007 р.

Головний редактор Д. С. Бураго

Редакційна колегія:

канд. філол. наук, доц. **П. П. Алексєєв**; д-р філол. наук, проф. **В. М. Брицин**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України **Ю. Л. Булаховська**; д-р філол. наук, проф. **О. П. Воробйова**; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України, заслужений працівник ВШ України **Л. П. Іванова**; д-р філол. наук, проф. **Т. В. Клеофастова**; д-р філол. наук, проф. д-р філол. наук, проф. **Ю. І. Корзов**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Костенко**; д-р філол. наук, проф. **О. О. Корнієнко**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ю. Мережинська**; д-р філол. наук, проф. **А. К. Мойсієнко**; д-р філол. наук, проф. **Ю. Л. Мосенкіс**; д-р філол. наук, проф. **Н. Г. Озерова**; д-р філос. наук, проф., академік НАН України **О. С. Онищенко**; д-р пед. наук, канд. філол. наук, проф. **Г. В. Онкович**; д-р філол. наук, проф. **Т. А. Пахарєва**; д-р філол. наук, проф. **Г. Ф. Семенюк**; д-р філол. наук, проф., академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України **В. Г. Склярєнко**; д-р філол. наук, проф. **Н. В. Слухай**; д-р філол. наук, проф. **О. С. Снитко**; д-р філол. наук, проф. **Е. С. Соловей**; д-р психол. наук, проф., член-кор. АПН України **Н. В. Чепєлєва**.

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ ТА КОМПАРАТИВІСТИКА

<i>Висоцька Н.О.</i> ТЕКСТИ ТА/АБО КОНТЕКСТИ: ДИНАМІКА АНАЛІТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ У ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІЙ ДУМЦІ США	5
<i>Гальчук О.В.</i> МІФОПОЕТИКА ЯК МОДУС МЕТАТЕКСТУ АНГЛІЙСЬКОГО НЕОРОМАНТИЗМУ	12
<i>Юдин А.А.</i> ФОРМИРОВАНИЕ ИНСТИТУТА АВТОРСТВА В ЛИТЕРАТУРЕ КИЕВСКОЙ РУСИ	18
<i>Калашиникова О.Л.</i> «ДИАЛОГ С «ЧУЖИМ ТЕКСТОМ» В СОВРЕМЕННОМ ФРАНЦУЗСКОМ РОМАНЕ (Ф. БЕГБЕДЕР, М. УЭЛЬБЕК, Г.МЮССО).	25
<i>Кормилов С.И.</i> К ПРОБЛЕМЕ СИНТЕТИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ ЛИТЕРАТУРЫ: ЭЛЕМЕНТЫ И КАЧЕСТВА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ	35
<i>Свенцицкая Э.М.</i> СПЕЦИФИКА ХУДОЖЕСТВЕННОГО СЛОВА В СОВРЕМЕННОМ ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ	50
<i>Шеховцова Т.А.</i> «ЧЕЛОВЕК В ПЛАЩЕ»: ОБ ЭВОЛЮЦИИ ОДНОГО ЛИТЕРАТУРНОГО ТОПОСА	56
<i>Юферева Е.В.</i> ИНТЕРПРЕТАЦИЯ РОМАНТИЧЕСКОГО КАНОНА: ПУТЕВЫЕ ЦИКЛЫ А. МИЦКЕВИЧА И ПОЭТОВ 1880-Х ГГ.	67
<i>Вишиницька Ю.В.</i> МІФОЛОГІЧНІ СЦЕНАРІЇ В СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ: СПРОБА ТИПОЛОГІЗАЦІЇ.	74
<i>Морева Т.Ю.</i> КОНФИГУРАЦИЯ ТОЧЕК ЗРЕНИЯ В РАССКАЗЕ А.С. ГРИНА «СЕРЫЙ АВТОМОБИЛЬ»	82
<i>Мурейко А.Б.</i> ТИПОЛОГІЧНА ПОДІБНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ПСИХОЛОГІЗМУ НОВЕЛІСТИКИ ПРОСПЕРА МЕРІМЕ І МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО	89
<i>Онопрієнко А.Д.</i> МОТИВ «ТУГИ ЖИТТЯ» («ENNUI DE VIVRE») У ПОЕЗІЇ Ш. БОДЛІЕРА ТА Ф. СОЛОГУБА	94
<i>Садовська Ю.В.</i> «ПІ, ХТО ЗНИЗУ» У ТВОРАХ ПРО РЕВОЛЮЦІЮ (М. АСУЕЛА, О. ФАДЄЄВ)	100
<i>Сподарец Н.В.</i> МИРООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ДИСКУРС ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЯ: ОТ МИРА ПРОИЗВЕДЕНИЯ К АВТОРСКИМ МИРАМ ПОЭТОВ СЕРЕБРЯНОГО ВЕКА	106
<i>Чередирик Л.А.</i> МИР СЕРВАНТЕСА И МИР БУЛГАКОВА В ПЬЕСЕ «ДОН КИХОТ»	112

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

<i>Степанова А.А.</i> ЖАНР РОМАНА-ИНТЕРВЬЮ В ТВОРЧЕСТВЕ РОМЕНА ГАРИ («НОЧЬ БУДЕТ СПОКОЙНОЙ» КАК ОПЫТ КУЛЬТУРНОЙ БИОГРАФИИ)	118
<i>Андропова Л.Г.</i> ПОЭТИКА ЗАГЛАВИЙ «РИМСКИХ РАССКАЗОВ» АЛЬБЕРТО МОРАВИА	129
<i>Бутевич В.</i> ЗАМІТКИ ПРО ОДИН ВІРШ ЗБІГНЄВА ГЕРБЕРТА У НІЦШЕАНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ	137
<i>Дмитрієва В.В.</i> АРХЕТИПНІ ОБРАЗИ КАЗКИ ПРО СИНЮ БОРОДУ У ДОБУ МОДЕРНІЗМУ	144
<i>Євтушенко С.О.</i> ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ ОБРАЗИ СХОДУ У ТВОРАХ АНГЛО-ІНДІЙСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ	152
<i>Колісниченко А.В.</i> МІФІЧНИЙ СИНКРЕТИЗМ ХУДОЖНЬОГО ПРОСТОРУ ПОЕМИ ГАРТА КРЕЙНА «МІСТ»	158
<i>Кравітський Г.</i> THE IMAGE OF THE VICTIM IN DETECTIVE STORY “ A SCANDAL IN BOHEMIA” BY SIR A.C. DOYLE	166

РУССКАЯ ЛИТЕРАТУРА

<i>Аниенкова Е.С.</i> «МОЙ СЧАСТЛИВЫЙ КИЕВ»: ОБРАЗ КИЕВА В ПРОЗЕ ГАЛИНЫ КУЗНЕЦОВОЙ	172
<i>Бубенок О.Б.</i> ОБРАЗ ХАЗАР В ФОЛЬКЛОРНЫХ СЮЖЕТАХ «ПОВЕСТИ ВРЕМЕННЫХ ЛЕТ»	179
<i>Дербенёва Л.В.</i> СРАВНИТЕЛЬНЫЙ МЕТОД КАК ПРИНЦИП ИССЛЕДОВАНИЯ РОМАНА В ИСТОРИКО-ЛИТЕРАТУРНОЙ КОНЦЕПЦИИ П.Д. БОБОРЫКИНА	189
<i>Ильинская Н.И.</i> ДЕМИФОЛОГИЗАЦИЯ МАССОВОГО СОЗНАНИЯ В ПОЭЗИИ РУССКОГО КОНЦЕПТУАЛИЗМА	195
<i>Корниенко О.А.</i> ИГРА В ХУДОЖЕСТВЕННОМ МИРЕ С.Д. КРЖИЖАНОВСКОГО (О «ШАХМАТНОМ КОДЕ» В ПРОЗЕ ПИСАТЕЛЯ)	202
<i>Мусий В.Б.</i> СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОППОЗИЦИИ В РАССКАЗЕ А.С. ГРИНА «НОЧЬЮ И ДНЕМ»	213
<i>Сакрэ Н.В.</i> ОТ ОДОЕВСКОГО К ЧЕХОВУ : ИЗОБРАЖЕНИЕ ВРАЧА В РОМАНЕ ЕВГЕНИЯ ГРЕБЕНКИ «ДОКТОР» КАК ОДИН ИЗ ЭТАПОВ ЭВОЛЮЦИИ ОБРАЗА	220

<i>Шестакова Э.Г.</i> ТИШИНА ГОР: ПРЕДВОСХИЩЕНИЕ ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМА В РАННЕЙ ПРОЗЕ И.А. БУНИНА	227
<i>Абабина Н.В.</i> ЧЕХОВСКИЙ ГЕРОЙ В ЭПОХУ ПЕРЕХОДНОСТИ	237
<i>Астахова А.А.</i> ЖАНРОВО-СТИЛЕВЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАССКАЗА Ю. КАЗАКОВА «СВЕЧЕЧКА»	245
<i>Белогорская Л.В.</i> СПЕЦИФИКА ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОСТРАНСТВА ФЕЕРИИ А.С. ГРИНА «АЛЫЕ ПАРУСА»	251
<i>Боровская Е.Н.</i> НАУЧНАЯ МЫСЛЬ И НАТУРФИЛОСОФСКИЕ МОТИВЫ КАК ОДИН ИЗ ФОКУСОВ ПОЭЗИИ М. ЛОМОНОСОВА И Н. ЛЬВОВА	259
<i>Еремينا-Чащина М.В.</i> СПЕЦИФИКА ГОРОДСКОГО ПРОСТРАНСТВА В ОЧЕРКАХ СИГИЗМУНДА КРЖИЖАНОВСКОГО	264
<i>Мельник Т.Н.</i> К ПРОБЛЕМЕ СТИЛИЗАЦИИ В ЛИТЕРАТУРЕ (РОМАН В. ШУКШИНА «Я ПРИШЕЛ ДАТЬ ВАМ ВОЛЮ»)	270
<i>Поздняков М.М.</i> ДОВЛАТОВ О НАБОКОВЕ (С ИРОНИЕЙ И ЛЮБОВЬЮ)	275
<i>Таратута С.Л.</i> АЛЛЕГОРИЯ КАК СПОСОБ ВОПЛОЩЕНИЯ АВТОРСКОЙ КОНЦЕПЦИИ В ПЬЕСЕ Е.ШВАРЦА «ДРАКОН»	280
<i>Шуберт А.Н.</i> ПОЭТИКА МУЗЫКАЛЬНЫХ НОВЕЛЛ С.Д. КРЖИЖАНОВСКОГО	287
<i>Хинкиладзе Е.В.</i> ТРИЛОГИЯ В.П. КРЫМОВА «ЗА МИЛЛИОНАМИ» И «ПАМЯТЬ» ЖАНРА ПЛУТОВСКОГО РОМАНА	294

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

<i>Погребенник В. Ф.</i> ХУДОЖНІЙ СВІТ ЗБІРКИ «МАГІЯ ВОГНЮ» ДАРІ МЕЛЬНИКОВИЧ-РИХТИЦЬКОЇ	300
<i>Свербілова Т.Г.</i> ІМАГОЛОГІЧНИЙ РІВЕНЬ ЗОБРАЖЕННЯ КИЇВСЬКИХ ІСТОРИЧНИХ ПОСТАТЕЙ 1918-1919 РР. У СПОМИНАХ, КІНО І ДРАМАТУРГІЇ 1920-1930-Х РР.	307
<i>Александренко В. В.</i> ЖАНРОВА ДИФУЗІЯ МАЛОЇ ПРОЗИ Д. МАРКОВИЧА (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ «НЕВДАЛИЦЯ», «БРАЗИЛІЯНИ»)	315
<i>Бикова Т.</i> ТАНАТОЛОГІЧНИЙ МОТИВ ГУЦУЛЬСЬКОГО ТЕКСТУ МАРКА ЧЕРЕМШИНИ	319
<i>Бледних Т.Ю.</i> ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ АНДРІЯ ЧУЖОГО	325
<i>Борбунюк В.О.</i> «САМЫЙ ВЫБОР ШЕВЧЕНКО СВИДЕТЕЛЬСТВУЕТ О ВАШЕЙ ПОЭТИЧНОСТИ...»: И. БЕЛОУСОВ – ПЕРЕВОДЧИК «КОБЗАРЯ» Т. ШЕВЧЕНКО	330

<i>Кобелецька О.І.</i> ІЛЮСТРАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ НАРОДУ В УКРАЇНСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ КІНЦЯ 10-Х –ПОЧ. 20-Х РР. ХХ СТ.	337
<i>Осьмак Н., Кирицька В.</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ МАСКУЛІННОСТІ У РОМАНІ «МІСТО» ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО	346
<i>Осьмак Н., Фулей Д.</i> ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОХОВАЛЬНОГО ГУЦУЛЬСЬКОГО РИТУАЛУ В РОМАНІ «СТРАЖ-ГОРА» СТЕПАНА ПУШИКА	352
<i>Процик І.В.</i> СОНЦЕ ІВАНА ДРАЧА	356
<i>Урись Т.</i> ТОПОНІМИ ЯК МАРКЕРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПЕЦИФІКИ ТВОРІВ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ	361

ДОСЛІДИ: АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

<i>Абрамович С.Д.</i> О СТРУКТУРЕ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗА У ХЛЕБНИКОВА	368
<i>Игошева Т.В.</i> ЖАНРОВИЙ СЛЕД ЭЛЕГИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ В СТИХОТВОРЕНИИ А. БЛОКА «О, НЕТ! НЕ РАСКОЛДУЕШЬ СЕРДЦА ТЫ...»	375
<i>Костенко Н.В.</i> НЕКЛАСИЧНИЙ ВІРШ ЯК ЕЛЕМЕНТ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ ТВОРУ	384
<i>Пахарева Т.А.</i> СТИХОТВОРЕНИЕ Н. ГУМИЛЕВА «И ГОД ВТОРОЙ К КОНЦУ СКЛОНЯЕТСЯ...» СКВОЗЬ ПРИЗМУ СЕМАНТИКИ МЕТРА	391
<i>Раскина Е.Ю.</i> ВОЙНА, РЕВОЛЮЦИЯ И ВОЛШЕБНАЯ СКРИПКА: ОБРАЗНО-СИМВОЛИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СТИХОТВОРЕНИЯ Н.С. ГУМИЛЕВА «И ГОД ВТОРОЙ К КОНЦУ СКЛОНЯЕТСЯ»	399
<i>Чевтаев А.А.</i> СОБЫТИЙНАЯ СТРУКТУРА СТИХОТВОРЕНИЯ Н. ГУМИЛЕВА «И ГОД ВТОРОЙ К КОНЦУ СКЛОНЯЕТСЯ...»: ОТ ВРЕМЕНИ К ВЕЧНОСТИ	406
<i>Гон О.М.</i> «ЗМІСТ ЛОГОСА ВТРАЧАС СЛОВО»: РЕЦЕПЦІЯ ЖАНРУ «КАНТОС» ПАУНДА	414
<i>Кальян К.А.</i> КОНЦЕПТ МАСКУЛІННОСТІ В ІНТИМНОЇ ЛИРИКЕ Р.А. КАТАЕВОЙ	422
<i>Князь А.А.</i> ЭВОЛЮЦИЯ ОБРАЗА ТЕЗЕЯ В ТРАГЕДИИ М. И. ЦВЕТАЕВОЙ «АРИАДНА»	428

Никитская Е.И. ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ МИР СТИХОТВОРЕНИЯ Н.С. ГУМИЛЕВА «ЕВА ИЛИ ЛИЛИТ»	434
Фокина С.А. МУЗЫКАЛЬНЫЙ КОНТЕКСТ КАК ИНТЕРПРЕТАЦИОННАЯ ДОМИНАНТА СТИХОТВОРЕНИЯ АНДРЕЯ ШИРЯЕВА «ТЫ НАЧИНАЕШЬСЯ ИЗ ТЕМНОТЫ...»	441
Григораш А.М. ИНДИВИДУАЛЬНО-АВТОРСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ПОСЛОВИЦ И ПОГОВОРОК В МЕМУАРНОМ ЖАНРЕ (НА МАТЕРИАЛЕ КНИГ Н. Я. МАНДЕЛЬШТАМ «ВОСПОМИНАНИЯ» И «ВТОРАЯ КНИГА»)	447
Клименко Т.А. ЯЗЫКОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЛИРИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ СТИХОТВОРЕНИЙ СОВРЕМЕННЫХ АВТОРОВ)	453
Полякова Т. М. АВТОРСКАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ УКРАИНИЗМОВ В РУССКОМ ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТЕКСТЕ.	458
Сахарова О.В. ЯК І ПРО ЩО «ГОВОРЯТЬ» ПЕРСОНАЖІ ДРАМАТИЧНОГО ТВОРУ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ДРАМАТУРГІЇ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ)	463
Ченьлин Чень СПЕЦИФИКА ПЕРЕВОДА РАССКАЗА ДЛЯ ДЕТЕЙ С РУССКОГО ЯЗЫКА НА КИТАЙСКИЙ (НА МАТЕРИАЛЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ РАДИЯ ПОГОДИНА «КТО НАГРЕЛ МОРЕ»)	470
Шэнь Биньбинь О СВОЕОБРАЗИИ НЕКОТОРЫХ РЕЧЕЭТИКЕТНЫХ ФОРМУЛ В ПОВЕСТИ С. Т. АКСАКОВА «ДЕТСКИЕ ГОДЫ БАГРОВА-ВНУКА»	477